

تفسير كلمة التوحيد

للشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى

بسم الله الرحمن الرحيم

سئل الشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى عن معنى لا إله إلا الله

فأجاب بقوله

اعلم رحمك الله تعالى أن هذه الكلمة هي الفارقة بين الكفر والإسلام، وهي كلمة التقوى، وهي العروة الوثقى، وهي التي جعلها إبراهيم عليه السلام كلمة باقية في عقبه لعلهم يرجعون.

،وليس المراد قولها باللسان مع الجهل بمعناها، فإن المنافقين يقولونها وهم تحت الكفار في الدرك الأسفل من النار مع كونهم يصلون ويتصدقون.

ولكن المراد قولها مع معرفتها بالقلب، ومحبتها ومحبة أهلها، وبغض من خالفها ومعاداته، كما قال النبي صلى الله عليه وسلم: "من قال لا إله إلا الله مخلصاً" أحمد (5/236). وفي رواية: "خالصاً من قلبه" وفي رواية: "صادقاً من قلبه" وفي حديث آخر: "من قال لا إله إلا الله وكفر بما يعبد من دون الله" صحيح مسلم: كتاب الإيمان (23). إلى غير ذلك من الأحاديث البالة على جملة أكثر الناس بهذه الشهادة.

فاعلم أن هذه الكلمة نقي وإثبات: نقي الإلهية عما سوى الله سبحانه وتعالى من المرسلين حتى محمد صلى الله عليه وسلم، ومن الملائكة حتى جبريل فضلا عن غيرهما من الأنبياء والصالحين، وإثباتها لله عز وجل .

إذا فهمت ذلك فتأمل الألوهية التي أثبتها الله تعالى لنفسه ونفاها عن محمد صلى الله عليه وسلم وجبريل وغيرهما أن يكون لهم منها مثقال حبة من خردل.

فاعلم أن هذه الألوهية هي التي تسميها العامة في زماننا السر والولاية

والإله معناه الولي الذي فيه السر، وهو الذي يسمونه الفقير والشيخ، وتسميه العامة السيد؛ وأشباه هذا وذلك أنهم يظنون أن الله جعل لخواص الخلق عنده منزلة يرضى أن يلتجئ الإنسان إليهم ويرجوهم ويستغيث بهم ويجعلهم واسطة بينه وبين الله

فالذين يزعم أهل الشرك في زماننا أنهم وسائطهم الذين يسميهم الأولون الآلهة، والواسطة هو الإله، فقول الرجل "لا إله إلا الله" إبطال للوسائط.

وإذا أردت أن تعرف هذا معرفة تامة، فذلك بأمرين

الأول:

أن تعرف أن الكفار الذين قاتلهم رسول الله صلى الله عليه وسلم وقتلهم وأباح أموالهم واستحل نساءهم كانوا مقرين لله سبحانه وتوحيد الربوبية، وهو أنه لا يخلق ولا يرزق ولا يحيي ولا يميت ولا يدبر الأمور إلا الله وحده

كما قال تعالى: {قل من يرزقكم من السماء والأرض أمن يملك السمع والأبصار ومن يخرج الحي من الميت ويخرج الميت من الحي} ومن يدبر الأمر فسيقولون الله

وهذه مسألة عظيمة جليلة محممة، وهي أن تعرف أن الكفار الذين قاتلهم رسول الله صلى الله عليه وسلم شاهدون بهذا كله ومقرون به، ومع هذا لم يدخلهم ذلك في الإسلام، ولم يحرم دماءهم ولا أموالهم، وكانوا أيضا يتصدقون ويحجون ويعتصمون . ويتعبدون ويتركون أشياء من المحرمات خوفا من الله

:الأمر الثاني

هو الذي كفرهم وأحل دماءهم وأموالهم وهو أنهم لم يشهدوا الله بتوحيد الألوهية؛ وتوحيد الإلهية هو أن لا يدعى ولا يرجى إلا الله وحده لا شريك له، ولا يستغاث بغيره، ولا يذبح لغيره ولا ينذر لغيره، لا لملك مقرب ولا نبي مرسل؛ فمن استغاث بغيره فقد كفر، ومن ذبح لغيره فقد كفر، ومن نذر لغيره فقد كفر، وأشبه ذلك

وتقام هذا أن تعرف أن المشركين الذين قاتلهم رسول الله صلى الله عليه وسلم كانوا يدعون الصالحين - مثل الملائكة وعيسى وأمه وعزير وغيرهم من الأولياء - فكفروا بهذا، مع إقرارهم بأن الله سبحانه هو الخالق الرازق المدبر

إذا عرفت هذا عرفت معنى " لا إله إلا الله "، وعرفت أن من نخا نبيا أو ملكا، أو ندبه أو استغاث به فقد خرج من الإسلام، وهذا هو الكفر الذي قاتلهم عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم

فإن قال قائل من المشركين: نحن نعرف أن الله هو الخالق الرازق المدبر، لكن هؤلاء الصالحون مقربون ونحن ندعوهم وننذر لهم. وندخل عليهم ونستغيث بهم، ونريد بذلك الوجهة والشفاعة، وإلا فنحن نفهم أن الله هو الخالق الرازق المدبر

فقل: كلامك هذا مذهب أبي جهل وأمثاله، فإنهم يدعون عيسى وعزيرا والملائكة والأولياء يريدون ذلك، كما قال تعالى: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ سورة الزمر آية

وقال تعالى: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ سورة يونس آية: 18

فإذا تأملت هذا تأملا جيدا، وعرفت أن الكفار يشهدون الله بتوحيد الربوبية - وهو تفرد بالخلق والرزق والتدبير - وهم ينخون عيسى والملائكة والأولياء، يقصدون أنهم يقربونهم إلى الله زلفى ويشفعون لهم عنده

وعرفت أن من الكفار - خصوصا النصارى منهم - من يعبد الله الليل والنهار ويزهّد في الدنيا ويتصدق بما دخل عليه منها معتزلا في صومعة عن الناس، وهو مع هذا كافر عدو لله مخلد في النار بسبب اعتقاده في عيسى أو غيره من الأولياء يدعوه أو يذبح له، أو ينذر له، تبين لك كيف صفة الإسلام الذي دعا إليه نبيك محمد صلى الله عليه وسلم، وتبين لك أن كثيرا من الناس عنه بمعزل، وتبين لك معنى قوله صلى الله عليه وسلم: "بدأ الإسلام غريبا، وسيعود غريبا كما بدأ

فالله الله يا إخواني!! تمسكوا بأصل دينكم، وأوله وآخره، وأسه ورأسه شهادة أن لا إله إلا الله، واعرفوا معناها وأحبوها، وأحبوا أهلها، واجعلوهم إخوانكم ولو كانوا بعيدين، وأكفروا بالطواغيت وعادوهم وأبغضوهم وأبغضوا من أحبهم أو جادل عنهم أو لم يكفرهم أو قال: ما علي منهم، أو قال ما كلفني الله بهم، فقد كذب هذا على الله واقتري، فقد كلفه الله تعالى بهم، وافترض عليه الكفر بهم والبراءة منهم ولو كانوا إخوانهم وأولادهم، فالله الله يا إخواني تمسكوا بذلك لعلكم تلقون ربكم وأتمم لا تشركون به شيئا.

اللهم توفنا مسلمين وألحقنا بالصالحين

ولنختم الكلام بآية ذكرها الله تعالى في كتابه تبين لك أن كفر المشركين من أهل زماننا أعظم من كفر الذين قاتلهم رسول الله صلى الله عليه وسلم.

قال الله تعالى: ﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مِنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهُهُ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ ائْتَوْا أَجْزَأَ مِنْ أَنْ يَسْأَلَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ فَقُورًا﴾ سورة الإسراء آية: 67.

فقد ذكر الله عن الكفار أنهم إذا مسهم الضر تركوا السادة والمشايخ فلم يدعوا أحدا منهم ولم يستغيثوا به بل يخلصون الله وحده لا شريك له ويستغيثون به وحده، فإذا جاء الرخاء أشركوا

وأنت ترى المشركين من أهل زماننا - ولعل بعضهم يدعي أنه من أهل العلم، وفيه زهد واجتهاد وعبادة - إذا مسه الضر قام يستغيث بغير الله، مثل معروف أو عبد القادر الجيلاني وأجل من هؤلاء مثل زيد بن الخطاب والزيبر، وأجل من هؤلاء مثل رسول الله صلى الله عليه وسلم فالله المستعان.

وأعظم من ذلك وأطم أنهم يستغيثون بالطواغيت والكفرة والمردة مثل شمسان وإدريس ويقال له: "الأشقر" ويوسف وأمثالهم، والله سبحانه وتعالى أعلم.

والحمد لله أولا وآخرا

وصلّى الله على خير خلقه محمد وآله وصحبه أجمعين، آمين

{ كتاب مجموعة التوحيد }

Tevhid Kelimesinin Tefsiri

للشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى

Şeyhu'l-İslam Müceddid İmam Muhammed bin Abdi'l-Vehhab'a (rh.a) „la ilahe illallah'ın“ anlamı soruldu.

Şeyh rahimehullah şu sözlerle cevap verdi:

Küfür ile İslam arasında alamet-i farika

Yüce Allah sana rahmet etsin, bil ki; bu kelime, küfür ile İslam arasında alamet-i farikadır. O, takva kelimesidir ve urvetu'l-vuskadır. O, İbrahim'in, ardından geleceklere belki dönerler diye bıraktığı kelimedir.

Devamlı Kalacak Miras

“İbrahim, bu sözü, ardından gelecek olanlara devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı ki, onlar doğru yola dönsünler.” (ez-Zuhruf 43/28)

Bu Kelime İle İstenilen Anlamını Bilmeksizin Sadece Dille Söylemek Değildir

Bu kelime ile istenilen; onu, anlamını bilmeksizin sadece dille söylemek değildir. Şüphesiz ki münafıklar da onu söylüyorlardı, buna rağmen onlar, kafirlerin de altında: “Cehennem (dibinde), en aşağı tabakasındadırlar.” (en-Nisa 4/145) Üstelik onlar, namaz kılıyor, oruç tutuyor ve tasaddukta bulunuyorlardı. Ancak istenilen; kalp ile bilip kavrayarak, ona ve ehline sevgi besleyerek ve ona muhalif olana buğzedip düşmanlık göstererek söylenmesidir.

Nitekim nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: “Her kim ihlaslı olarak La ilahe illallah derse...” başka bir rivayette: “kalbinden ihlaslı olarak...” başka bir rivayette: “kalbinden sıdk ile...” diğer bir hadiste: “Her kim La ilahe illallah der ve Allah’tan başka ibadet edilenleri reddederse...” şeklindedir. Ve bunlardan başka çok sayıda hadis, insanların çoğunun bu şehadetin hakikatinden yana cehalet içinde olduklarına delalet etmektedir.

Nefiy ve İsbat

Bütün bunlardan sonra bil ki, bu kelime nefiy ve isbattır. Uluhiyyeti; rasullerden, hatta Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)’den; meleklerden, hatta Cibril’den; peygamberler ve salihler bir yana, o ikisinden bile nefyetmek ve Allah için isbat etmektir. Bunu kavrayınca, Allah’ın kendi zatı hakkında isbat ettiği ve ondan, bir hardal tanesi ağırlığınca bir şeyin bile Muhammed’e, Cibril’e ve ikisi dışındaki velilere ve salihlere ait olmasını nefyettiği uluhiyyet üzerinde iyice düşün.

Uluhiyet

Ve bil ki, bu uluhiyyeti; zamanımızda çoğunluk, “Sır ve velayet” diye adlandırmaktadır. Buna göre ilah’ın anlamı da “Sır sahibi veli”dir. Ona Fakir ve Şeyh adını verirler. Umumun adlandırması ise “Seyyid” ve benzeri isimlerdir. Böylelikle Allah’ın, yaratılmışlardan özel seçilmiş kimselere kendi katında bir makam verdiğini ve insanın, onlara sığınmasından, onlara ümit bağlamasından, onlardan yardım istemesinden ve onları Allah ile kendi aralarında bir vasıta edinmelerinden razı olduğunu zannetmişlerdir. Zamanımızdaki şirk ehlinin haklarında batıl zanlar besledikleri vasıtalar, öncekilerin “ilahlar” diye isimlendirdikleri şeyin ta kendisidir. Vasıta ilahın ta kendisidir.

Aracıların Devreden Çıkarılması

O halde kişinin La ilahe illallah sözü, vasıtaların ibtal edilmesi içindir. Bu hususu tam bir marifet ile bilmek istersen; bu, şu iki şey ile mümkündür:

Rububiyetin Tek Başına Kabulu Yeterli Değildir

Birincisi, şunu bilmendir: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kendileriyle savaştığı, onları öldürüp mallarını mübah, kanlarını helal kıldığı ve kadınlarını esir aldığı kafirler, Allah hakkında tevhid-i rububiyeti ikrar ediyorlardı. O da; Allah'tan başka yaratan, rızık veren, dirilten, öldüren ve işleri çekip çeviren olmadığını ikrar etmektir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: “(Ey Rasul!) De ki: Kimdir sizi gökten ve yerden rızıklandıran, o işitme ve görme melekelerinizi hükmü altında tutan kim! Ölüden diriye diriden ölüyü kim çıkarıyor, kainatta bütün işleri kim çekip çeviriyor? Hemen: Allah, diyecekler. De ki: O halde (şirkten) korunup sakınmayacak mısınız?” (Yunus 10/31) Bu; yani Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kendisiyle savaştığı kafirlerin bunların tümüne şهادette bulunduklarını ve ikrar ettiklerini; buna rağmen bununla İslam'a girmediklerini; ne kan ne de mal dokunulmazlığı kazanmadıklarını; üstelik onların sadaka verdiklerini, hacc ve umre yaptıklarını, ibadette bulunduklarını, Allah korkusu ile haramların bazılarını terk ettiklerini bilmen; oldukça büyük, alabildiğine değerli ve çok önemli bir meseledir.

Tekfirin Sebebi

İkinci bir şey daha var ki, onları tekfir ettiren, kanlarını ve mallarını helal kıldırان odur. Bu da, onların Allah hakkında uluhiyyet tevhidine şهادette bulunmamış olmalarıdır. Uluhiyyet tevhid-i tek ve hiçbir ortağı olmaksızın yalnızca Allah'a yalvarıp yakarmak ve O'na ümit beslemektir. O'ndan başkasından yardım istenmez, O'ndan başkasına kurban kesilmez, O'ndan başkasına adak adanmaz. Ne mukarreb bir meleğe ne de mürsel bir nebiye! Her kim O'ndan başkasından yardım isterse kafir olur, her kim O'ndan başkasına kurban keserse kafir olur, her kim O'ndan başkasına adak adarsa kafir olur... ve bunlar gibi ibadetleri Allah'tan başkasına yaparsa kafir olur. Bu hususun tamama ermesi de şunu bilmen ile mümkündür:

Müşriklerin Şirki

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kendileriyle savaştığı müşrikler; melekler, İsa (as), annesi ve Uzeyr gibi salihlere ve evliyadan bunlardan başkalarına yalvarıp yakarıyorlardı ve işte Allah onları bu sebeple tekfir etti. Halbuki onlar, Allah'ın yaratan, rızık veren, işleri yöneten olduğunu ikrar ediyorlardı.

Şirk ve Küfürün Doğası

Bunu öğrendiğin zaman, La ilahe illallah'ın anlamını ve bir peygamberden veya melekten yardım isteyen veya istiğasede bulunan veya yalvarıp yakaran kimsenin İslam dininden çıktığını öğrenmiş olursun. İşte Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in hakkında savaştığı küfür budur!

Müşriklere Cevap

Bu müşriklerden biri: “Biz Allah’ın yaratıcı, rızık verici, bütün işleri düzenleyici olduğunu biliyoruz. Ancak onlar Allah’a yakın salih kimselerdir. Biz de onlara yalvarıyor, onlar için adak adıyor, onlara sığınıyor ve onlardan yardım istiyoruz. Bunu yaparak istediğimiz şey sadece itibar ve şefaattir. Yoksa bizler de Allah’ın yaratıcı, rızık verici, bütün işleri düzenleyici olduğunu anlıyoruz.” derse; de ki: “Senin bu söylediğin, Ebu Cehil ve benzerlerinin dinidir.” Çünkü onlar da İsa’ya, Uzeyr’e, meleklerle ve evliyaya yalvarıp yakarıyor ve bunu istiyorlardı. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “O’nun yanı sıra bir takım velilere tutunanlar: ‘Biz bunlara sadece bizi Allah’ın yakınlığına erdirmenler diye tapınıyoruz’ derler.” (ez-Zümer 39/3) Yine şöyle buyurmaktadır: “Allah’ın yanı sıra kendilerine ne bir zarar ne de fayda veremeyecek kimselere tapınıyor ve diyorlar ki: Bunlar, Allah katında bizim şefaathilerimizdir.” (Yunus 10/18) Bunları iyiden iyiye düşündüğün zaman, kafirlerin Allah hakkında tevhid-i rububiyyete şahitlikte bulunduklarını öğrenmiş olursun. Tevhid-i rububiyyet; O’nu, yaratmada, rızık vermede, yönetmede birlemektir. Onlar İsa’dan, meleklerden, velilerden yardım istiyor; onların kendilerini Allah’ın yakınlığına erdirmelerini, kendileri için O’nun katında şefaathetmelerini kastediyorlardı. Yine öğrenmiş olursun ki; kafirlerden bazıları –özellikle Hristiyanlardan bir kısmı- gece gündüz Allah’a ibadet ederler. Dünyaya karşı zahidlik yapar, ondan kendilerine ulaşan payı insanların duymasından kaçına kaçına tasadduk ederler. Bununla birlikte o kişi, İsa (as) veya velilerden ondan başkası hakkında beslediği i’tikad ve ona yalvarıp yakarması veya onun için kurban kesmesi veya onun için adak adaması sebebiyle kafirdir, Allah’ın düşmanıdır ve cehennemde ebedi kalıcıdır.

İki Ayrı Yol... İslam ve Küfür

Böylelikle senin için, peygamberin Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)’in davet ettiği İslam’ın ne olduğu açık seçik ortaya çıktı. Yine, insanlardan pek çoğunun ondan ne denli uzak olduğu ve Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in şu sözünün anlamı senin için açık seçik ortaya çıktı: “İslam garib olarak başladı, başladığı gibi garibliğe tekrar geri dönecektir.”

Tevhid Kelimesinin Gerektirdikleri

Kardeşlerim! Dininizin aslına, onun evveli, ahiri, temeli ve başı olan La ilahe illallah şهادetine sıkı sıkıya sarılın. Anlamını öğrenin. Onu da ehlini de sevin ve onları, uzakta da olsalar kardeşler edinin. Tağutlara küfredin (reddedin). Düşmanlık gösterip buğzedin. Onları sevenlere veya onlar adına mücadele edenlere veya onları tekfir etmeyenlere veya “onlardan bana ne?” veya “Allah beni onlarla mükellef kılmadı” diyenlere buğzedin. Böyleleri Allah hakkında yalan söyleyip iftirada bulunmuştur. Aksine Allah onu, onlardan mükellef kılmış ve onun üzerine; onlara küfretmeyi, kardeşleri ve çocukları olsalar bile onlardan uzaklaşmayı farz kılmıştır. Ey kardeşlerim! Bunlara sımsıkı sarılın! Umulur ki böylelikle rabbinize, şirk koşmamış kimseler olarak kavuşursunuz.

Allah’ım, canımızı Müslüman olarak al ve bizi salihlere kat! (Amiin!)

Bugünkü Müşriklerin Şirkinin Boyutları ve Geçmiş Dönem Müşrikleri ile Kıyası

Sözü; Allah'ın, Kitabı'nda zikrettiği bir ayet ile noktalayacağız. Böylelikle senin için, zamanımız müşriklerinin küfrünün Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kendileriyle savaştığı kimselerin küfründen daha büyük olduğu açık seçik ortaya çıkacaktır. Yüce Allah şöyle buyurur: "Size denizde bir sıkıntı dokununca O'ndan başka yalvarıp durduklarınız kaybolur. Biz sizi kurtarıp da karaya ulaştırdınca yüz çevirirsiniz. İnsan gerçekten çok nankördür." (İsra 17/67) Yüce Allah kafirlerin kendilerine bir zarar dokunduğunda sadatlarını ve şeyhlerini terk ettiklerini, onlardan hiçbirine yalvarıp yakarmadıklarını, onlardan yardım istemediklerini, ibadeti ortağı olmaksızın yalnızca Allah'a has kıldıklarını, sadece O'ndan yardım istediklerini, rahatlık zamanında da şirk koştuklarını anlatmaktadır. Günümüzdeki müşrikler ise senin de gördüğün gibi, içlerinden bazıları ilim ehlinde olduğu iddiasında bulunmasına; zühd, ictihad ve ibadet ehli olmasına rağmen, ona bir zarar dokununca kalker, Allah'tan başkasından, mesela; Ma'ruftan veya Abdu'l-Kadir Geylani'den veya bunlardan daha üstün olan; Zeyd bin el-Hattab'dan ve Zübeyr'den ve bunlardan daha üstün olan Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den yardım ister. Allah yardımcımız olsun! Bütün bunlardan daha büyüğü; onların, Şemsan ve İdris'e –ki ona el-Aşkar da denilir- Yusuf ve benzeri tağutlara, kafirlere ve haddi aşmış azgınlara yalvarıp yardım istemeleridir. Allah en iyi bilendir.

Sözün Sonu

Başta ve sonda övgü Allah'ın hakkıdır. Peygamberimiz Muhammed'e, ailesine ve bütün ashabına salat ve selam olsun. (Amiin!)

التوحيد

www.At-Tawhed.Blogspot.Com